ВІДГУК

доктора наук з державного управління, доцента,
головного наукового співробітника відділу методології психосоціальних і політико-психологічних досліджень
Інституту соціальної та політичної психології НАПН України
Суший Олени Володимирівни

на дисертаційну роботу
Сімоненко Олени Анатоліївни
«Особливості соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Актуальність тематики дослідження. Дисертація Сімоненко Олени Анатоліївни присвячена вивченню особливостей соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування. Соціально-психологічний клімат належить до того типу соціально-психологічних явищ, інтегральні властивості яких утворюються та проявляються у розмаїтті об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають продуктивній спільній діяльності та всебічному розвитку особистості в групі. Наукове дослідження соціально-психологічних явищ, від яких безпосередньо залежатимуть продуктивність та результати реформ, запроваджених в Україні, зокрема, реформи децентралізації влади, де суб'єктність та суб'єктна активність може виступати «і важливою підоймою, генератором синергетичного ефекту для просторового, регіонального та загальнонаціонального розвитку, і гальмом такого розвитку через дезорганізуючий вплив на взаємодію основних акторів на регіональному та загальнонаціональному рівнях розвитку» (Горбатюк, 2021)[1], безумовно заслуговує на увагу. Відтак, постановка проблеми формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективах структур органів державної влади та місцевого врядування, що задіяні в процесах впровадження низки реформ в Україні, в тому числі реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, є актуальною та своєчасною.

Актуальність теми дисертаційного дослідження також підтверджується її зв'язком із науковими розробками, що проводяться на кафедрі психології Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» «Психологічні проблеми професійної підготовки та самореалізації фахівців різних галузей практики» (номер державної реєстрації 0116U007507) та в межах наукового напряму досліджень філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Удосконалення механізмів взаємодії в системі «влада-бізнес-громадянське суспільство» в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації 23БФ041- 02).

---

[1] Горбатюк, М. (2021). Реформа децентралізації в Україні: проблеми здійснення в умовах суспільної кризи. *Політичні дослідження / Political Studies*, (1), 22–40. вилучено із http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/235383

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 35Б «4/24
«29» 02 2024 р.

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Приватного акціонерного товариства «Вищій навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (протокол №5 від 29.05.2019 року), перезатверджено Вченою радою Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» (протокол №3 від 20 лютого 2020 року) й уточнено Вченою радою факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 11 від 23.03.2023).

Структура, зміст та основні результати дисертаційної роботи. Загальний обсяг дисертації становить 312 сторінок, обсяг основного тексту – 184 сторінки. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного з розділів, а також загальних висновків, списку використаних джерел (загальна кількість – 349 найменувань, із них 45 іноземною мовою), додатків, які містять розрахункові таблиці, що унаочнюють результати дослідження, та Програму оптимізації соціально-психологічного клімату організації.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету, предмет і об'єкт дослідження, його завдання і методи, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів (с. 20-29).

У першому розділі «Теоретико-методологічні основи дослідження соціально-психологічного клімату у структурах державного управління і місцевого самоврядування» (с. 30-84) розглянуто основні підходи до дослідження соціально-психологічного клімату, як-то: системний, синергетичний, комплексний, когнітивний та перцептивний, що розкривають зміст, сутність, особливості даного явища, як, зокрема: «а) психологічного стану, б) системи взаємовідносин, в) поліфункціональне утворення, г) комплекса умов, д) уявлення про соціально-психологічні процеси, сприйняття тощо» (с. 37), в сучасній психологічній науці (пп. 1.1., с. 30-41). Здійснено огляд змісту та характерних рис організацій, що дозволило дисертантці «глибше розглянути й усвідомити природу феномена "соціально-психологічний клімат організації"» (с. 45); надано довідкову інформацію про державне управління та його ознаки як різновиду «діяльності держави, який спрямований на здійснення управлінського організуючого впливу» (с. 46), описано законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують діяльність органів державної влади України, що «надало можливість з'ясувати, що за аналогією орган державної влади, орган місцевого самоврядування відображає змістові характеристики організації» (с. 51), а також розглянуто характеристики структур державного управління та місцевого самоврядування, окреслено основні чинники, що впливають на стан соціально-психологічного клімату в них (пп.1.2., с. 41-62). За результатами проведеного теоретичного аналізу встановлено, що соціально-психологічний клімат в структурах державного управління та місцевого самоврядування є, з одного боку, системою складників, які зумовлюють його зміст і структуру, продуктивність управлінської діяльності у справах держави та суспільства, та, з іншого боку, одним з інтегральних зображень процесу і результату функціонування всіх підструктур організації, яка виконує спільну предметну діяльність, має спільні цілі та цінності, узгодженість поведінки та діяльності (с. 62; с. 84). Представлено авторську теоретичну модель соціально-

психологічного клімату організації (с. 70), яка включає чотири складники: когнітивно-гностичний, мотиваційно-ціннісний, емоційно-оцінний, поведінково-діяльнісний (пп.1.3., с.62-83).

У другому розділі «Емпіричне дослідження особливостей соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування» (с. 85-120) здійснено огляд процесу організації та проведення емпіричної частини дослідження. Описано психодіагностичні методики, які використовувались для з'ясування особливостей когнітивно-гностичного (три методики); мотиваційно-ціннісного (три методики); емоційно-оцінного (4 методики); поведінково-діяльнісного (4 методики) компонентів соціально-психологічного клімату організації (пп.2.1., с. 85-98). Окреслено етапи реалізації емпіричної частини дослідження (пп.2.2., с.99). Представлена характеристика дослідницької вибірки, яку поділено за критеріями: а) рівнем управління органу влади (містить інформаційну довідку про функціональні повноваження, які виконують управлінці в структурних підрозділах обласних військових (державних) адміністрацій, структурних підрозділах районних військових (державних) адміністрацій, а також структурних підрозділах виконавчих комітетів об'єднаних територіальних громад), б) територіального розташування (описано чотири групи службовців, що представляють чотири регіони України – Схід, Захід, Південь, Північ), в) віку та г) статі, а також наведено результати дисперсійного аналізу за названими критеріями (пп.2.3., с. 99-115). Опис основних характеристик вибірки досліджуваних підсумовує опис складників соціально-психологічного клімату в організаціях та пояснення їх розподілу (ієрархії) за мірою включеності змісту в органах державної влади, як послідовність: когнітивно-гностичного, поведінково-діяльнісного, мотиваційно-ціннісного, емоційно-оцінного складників, та в органах місцевого самоврядування, як послідовність: емоційно-оцінного, мотиваційно-ціннісного, когнітивно-гностичного, поведінково-діяльнісного складників (пп.2.4., с.115-117).

В третьому розділі «Оптимізація соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування в процесі впровадження децентралізації в Україні» (с. 121-180), що має практико-орієнтовану спрямованість, представлено Програму оптимізації соціально-психологічного клімату організації в структурах державного управління та місцевого самоврядування та Модель, що складає її підгрунтя. На початку за результатами факторного аналізу визначено та описано типи соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування («еталон», «контекст ділової групи», «комунікативність», «гуманістичність», «кар'єра»), встановлено, що «соціально-психологічний клімат структур державного управління та місцевого самоврядування є системним утворенням, що зумовлює його типологічні особливості» (с. 127) (пп.3.1., с.121-127). Далі представлено Модель оптимізації соціально-психологічного клімату організації та концептуально-цільовий, організаційний-змістовий, критеріально-результативний компоненти забезпечення цього процесу (с.127). Концептуально-цільовий компонент представляє методологічні підходи, принципи, що регламентують процес оптимізації соціально-психологічного клімату організації

(с.128-129). Організаційно-змістовий компонент розкриває зміст, структуру авторської Програми оптимізації соціально-психологічного клімату організації, рівні та напрями її реалізації(с.129-134), враховуючи контекст, відповідно, інформує про історію впровадження процесу децентралізації в Україні (с.134-138), її типи (с. 140), представляє основні форм роботи (с.142-144), методи навчання та технології оптимізації розвитку соціально-психологічного клімату організації (с.144-150). Крім цього докладно розписано зміст та хід реалізації програми (с.150-174) (пп.3.2. с. 127-174). Визначено динаміку розвитку складників соціально-психологічного клімату за результатами впровадження Програми, а також наведено відгуки її учасників (пп.3.3., с. 175-178).

Висновки дисертаційного дослідження узагальнено відображають основні результати в їх відповідності до мети та поставлених завдань (с.181-184).

Ступінь обґрунтованості результатів, їхня наукова новизна. У дисертаційній роботі Сімоненко О.А. «Особливості соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування» серед отриманих результатів, що демонструють наукову новизну та практичне значення, відзначимо такі:

- з'ясовано зміст та структуру соціально-психологічного клімату організацій органів державного управління та місцевого самоврядування (когнітивно-гностичний, мотиваційно-ціннісний, емоційно-оцінний, поведінково-діяльнісний компоненти);
- встановлено їх індивідуально-стильові особливості (ієрархії) для органів державного управління (когнітивно-гностичний, поведінково-діяльнісний, мотиваційно-ціннісний, емоційно-оцінний) та місцевого самоврядування (емоційно-оцінний, мотиваційно-ціннісний, когнітивно-гностичний, поведінково-діяльнісний);
- розроблено модель та програму оптимізації соціально-психологічного клімату органів державного управління та місцевого самоврядування;
- уточнено структуру, змістові особливості, методи дослідження й технології оптимізації соціально-психологічного клімату органів управління.

Положення наукової новизни відповідають змісту роботи, результати доведені за допомогою методів математичної статистики.

Практичне значення наукових результатів. Результати дослідження можуть бути використані у консультативній практиці з питань командоутворення в організації, зокрема в частині психодіагностики та розробки програм і тренінгів. з використанням науково верифікованих методів та технік. Також результати дослідження стануть в нагоді при підготовці навчальних курсів для бакалаврів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», наприклад при розробці програм розвитку лідерства та лідерських якостей. Також вони можуть бути корисні для соціально-психологічного супроводу та профілактики професійного вигорання державних службовців.

Повнота викладу матеріалів у роботах, які опубліковано здобувачкою. Результати дисертаційного дослідження апробовано на дев'яти міжнародних та всеукраїнських конференціях. Опубліковано шість статей у наукових фахових виданнях, включених до переліку, затвердженого МОН України та міжнародних

наукометричних баз даних, що висвітлюють основні наукові результати, отримані під час виконання дисертаційного дослідження:

1. Сімоненко О. А. (2022). Теоретична модель соціально-психологічного клімату в організації в процесі впровадження децентралізації в Україні. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. № 4 (68). С. 140-151. DOI: http://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/553/586

2. Сімоненко О. А. (2022). Роль соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування в контексті впровадження децентралізації в Україні : теоретичний аналіз проблеми. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2022. № 2 (26). С. 107-114. DOI: http://www.orgpsy-journal.in.ua/index.php/opep/article/view/352/288

3. Сімоненко О. А. (2022). Програма дослідження соціально-психологічного клімату органів державної влади, ОМС в Україні. *Габітус*. 2022. № 44. С. http://habitus.od.ua/journals/2022/44-2022/44.pdf

4. Сімоненко О. А. (2023). Емпіричне дослідження особливостей соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування в процесі впровадження децентралізації в Україні. *Габітус*. 2023. № 45. С. 259-269. DOI: http://habitus.od.ua/journals/2023/45-2023/43.pdf

5. Сімоненко О. А. (2023). Оптимізація соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування в процесі впровадження децентралізації в Україні. *Вчені записки Університету «КРОК». 2023. № 1. С. 231-244. DOI: http://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/580/610*

6. Сімоненко О. А. (2023). Типи соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування (в процесі впровадження децентралізації влади). *Вісник Національного університету оборони України.* 2023. №4 (74). С. 174-200. *DOI: https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-74-4-106-118*

Наукові публікації відповідають вимогам п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою № 44 Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р.

Стиль і мова викладення та відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації. Дисертація написана науковою мовою. Стиль написання відповідає академічному дискурсу. Робот структуровано за розділами та підрозділами. Авторка дотримується стилю цитування APA, використані джерела представлено у бібліографічному списку.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. У дисертації та наукових публікаціях Сімоненко О. А. ознак порушення академічної доброчесності не виявлено.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертації. Оцінюючи у цілому дисертаційну роботу, що розглядається, позитивно і визнаючи її внесок в розуміння тонкощів соціально-психологічний клімату як соціально-психологічного феномену загалом і особливостей соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування зокрема, відзначимо, що робота не

позбавлена певних недоліків, які звертають на себе увагу, і які, порядком наукової дискусії, маю намір обговорити далі.

До позитивних сторін дисертаційної роботи слід віднести насамперед те, що у її підґрунтя, дійсно, закладено ідею, тобто вона має авторський задум, однак те, як він, тобто той задум, реалізується викликає низку зауважень та запитань.

Проблемне поле дисертаційної роботи, виходячи з її назви «Особливості соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування», може бути розгорнуто на перетині кількох дисциплінарних площин: психології (психологія управління), менеджменту (теорія організацій), державного управління. Дисертантка, виходячи з об'єкту, предмету та мети дослідження, віддає перевагу психологічній науці, що, потенційно, мало б перспективу виведення проблематики дослідження у практичну площину, наприклад розробки тренінгу(-ів) спрямованих на покращення соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування з метою підвищення ефективності виконуваних державними службовців обов'язків (тобто продуктивності їх професійної діяльності). Однак дисертантка, ставить перед собою набагато амбітніше завдання, декларуючи вибір теми дисертаційного дослідження – «Особливості соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування в процесі впровадження децентралізації в Україні» (с.21-22), що суттєво посилює не тільки актуальність роботи, але й підвищує вимоги до виконуваного дослідження та очікувань, що, у свою чергу, спонукає до критичнішої оцінки отриманих наукових та, особливо, практичних результатів.

Оцінюючи роботу в частині реалізації її задуму слід звернути увагу на те, що маємо ситуацію, пов'язану з низкою перезатверджень теми дисертаційного дослідження, а саме «Вченою радою Приватного акціонерного товариства «Вищій навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (протокол №5 від 29.05.2029 року), перезатверджено Вченою радою Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» (протокол №3 від 20 лютого 2020 року) й уточнено Вченою радою факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 11 від 23.03.2023)» (с. 22).

Подібний інституційний дрейф, підозрюю, не дуже добре позначився на змісті дисертаційної роботи та кристалізації предметної площини дослідження. Зокрема, робота перевантажена другорядними, необов'язковими деталями з суміжних дисциплінарних площин (як-то: побіжний переказ теорії організацій, структури та функцій державного управління, довідкова інформація про нормативно-правові засади державного управління в Україні у теоретичній частині дослідження; опис функціональних повноважень структурних підрозділів органів державної влади та місцевого самовлядування в емпіричній частині дослідження; історія запровадження процесу децентралізації в Україні у практичній частині дослідження). Це, що заважає дисертантці сфокусуватись безпосередньо на з'ясуванні та розкриттю специфіки предмету дослідження як соціально-психологічного явища та у предметному полі соціально-психологічної науки.

Разом з тим, слід відзначити, що дисертаційна робота становить приклад мультидисциплінарного дослідження, що відповідає сучасним трендам розвитку соціально-гуманітарного пізнання з характерними для нього мульти-, інтер- та трансдисциплінарним способам вироблення нового наукового знання про навколишній світ, та не передбачає інтеграції концепцій, епістемологій чи методологій, на відміну, наприклад, від міждисциплінарного дослідження (Miller, 2020; Данилова, 2023)[2]. Цим, певною мірою, пояснюється зазначена вище «перевантаженість» дослідження текстовим матеріалом із суміжних галузей знань, що забезпечують відповідний мультидисциплінарний контекст дослідження. Його оригінальним науковим здобутком є розроблені дисертанткою теоретична модель соціально-психологічного клімату організації, модель та програма оптимізації соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування, що по своїй суті також є мультидисциплінарними.

Емпіричній частині дослідження не вистачило чіткості викладення авторського задуму, через відсутність програми дослідження та обґрунтування доцільності обрання тих чи тих психодіагностичних методик для дослідження соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування, що, зокрема, суттєво полегшило б сприйняття дослідницького матеріалу та інтерпретацію результатів. Наприклад, представлені у пп.2.3. Характеристика дослідницької вибірки результати дисперсійного аналізу справляють враження формального викладення (на 10-ти сторінках) набору суперечливих статистичних даних, що не сприяє кращому розумінню вибірки досліджуваних та з натугою вписуються у соціально-психологічну стилістику досліджуваного явища, а їх пояснювальна здатність справляє враження еклектичного узагальнення (с.104-115).

На думку опонента, обґрунтування теоретичних та методологічних засад та розробку, власне, соціально-психологічного дизайну дослідження, значно посилило б знайомство дисертантки з такими вітчизняними науковими та навчальними працями, як:

Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П.П. Горностай, М.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін. ; за ред. М.М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.

Слюсаревський М.М. Несходимі терени Психеї: маршрути наукового пізнання, вибрані праці / М.М. Слюсаревський. – К.: Талком, 2019. – 664 с.

Їх відсутність у списку літератури дисертаційного дослідження свідчить, що названі роботи, нажаль, не потрапили у поле зору дисертантки.

Дещо дивно виглядає структура дослідження. Попри те, що робота має традиційний поділ на розділи та підрозділи, ця структура змістовно та стилістично непродумана, що потягло за собою неспіввимірність окремих підрозділів. Наприклад, у Розділі ІІ: зміст пп. 2.1. – Обґрунтування методик та пілотажне

---

[2] Miller, R. (2020). Interdisciplinarity: Its Meaning and Consequences. *Oxford Research Encyclopedia of International Studies.* URL: https://oxfordre.com/internationalstudies/view/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-92 ; Данилова, Т.В. (2023). До питання про соціальне прогнозування, трансдисциплінарність і людину. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*, 14(3), 182-190. DOI: http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog14(3).2023.182-190.

дослідження – становить 13 сторінок (с. 85-98), пп. 2.2. – Етапи реалізації емпіричної частини дослідження – складає півсторінки (с. 99), пп.2.3. – Характеристика дослідницької вибірки – містить 16 сторінок (с. 99-115), підрозділ 2.4. – Особливості складових соціально-психологічного клімату в організаціях структур державного управління та місцевого самоврядування – 2 сторінки (с. 115-117). У Розділі ІІІ: зміст пп.3.1. – Типи соціально-психологічного клімату в структурах державного управління та місцевого самоврядування – становить 6,5 сторінок (с. 121-127), пп. 3.2. – Програма оптимізації соціально-психологічного клімату організації в структурах державного управління та місцевого самоврядування – охоплює 47 (!) сторінок (с. 127-174), пп. 3.3. – Результати впровадження програми оптимізації соціально-психологічного клімату в організаціях структур державного управління та місцевого самоврядування – 3 сторінки (с. 175-178). Мушу визнати, опанування підрозділами 2.3. і, особливо, 3.2. вартували значних інтелектуальних, моральних та душевних затрат опонента.

Серед питань, які виникли в процесі знайомства з дисертаційною роботою, і відповідей на які не було знайдено на її сторінках, зазначу наступні.

1. Чи залежить соціально-психологічний клімат у структурах державного управління і місцевого самоврядування від культури державного управління у цілому? Як, на думку дисертантки, співвідносяться соціально-психологічний клімат в органах державної влади та управління та психосоціальна культура державного управління?

2. Чому у роботі не враховано зв'язки та потенційні залежності соціально-психологічного клімату від зовнішніх чинників, наприклад соціальної ситуації? Чи розглядався вплив соціальної ситуації, тобто як та чи та ситуація або зміна соціальної ситуації позначається на соціально-психологічному кліматі у структурах державного управління і місцевого самоврядування (наприклад, не тільки реформи, як-то: децентралізація, але й, наприклад, надзвичайна ситуація, як-то: Covid-19 чи війна)?

3. Чим обґрунтовується доцільність застосування 17 (сімнадцяти) методик для емпіричного дослідження соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування. Як було організовано проведення емпіричного дослідження та здійснювалась процедура збору даних (який формат)? Скільки орієнтовно часу витрачав один респондент на опрацювання 17 методик, кожна з яких у середньому містить від (мінімум) 5 до (максимум) 165 (у середньому 20 – 40) завдань з 2 – 6 варіантами відповідей?

4. Хотілось би отримати пояснення дисертантки стосовно поєднання дещо суперечливих характеристик, виявлених в ході емпіричного дослідження, а саме, наприклад: що прагнення державних службовців до збалансованого поєднання різних сторін своєї життєдіяльності, у тому числі бажання зробити світ кращим, допомагати іншим (с.106), супроводжується прагненням працювати насамперед на себе, а не на інших (с.111), і що прагнучи до вдосконалення і маючи можливості до самовдосконалення державні службовці є недостатньо обізнаними про себе внаслідок небажання знати себе (с.111). Наскільки ефективним може бути державне управління за наявності кадрового потенціалу з подібними характеристиками, наскільки ефективними будуть реформи, запроваджені при

подібній якості управлінської ланки? І чи спроможна розроблена дисертанткою Програма допомогти опанувати ці та інші суперечності?

Порушені питання та висловлені зауваження не применшують доробок дисертантки та не знижують значущість результатів дисертаційного дослідження. Робота має оригінальний авторський задум, пропонує сучасний – мультидисциплінарний – підхід до вирішення порушеної проблеми, містить наукові результати, отримані із застосуванням наукового інструментарію, що свідчить про володіння методами збору даних та обробки отриманої інформації, демонструє здатність творчо переосмислити та реалізувати одержані результати у практичній площині.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам. Дисертація Сімоненко О.А. «Особливості соціально-психологічного клімату у структурах державного управління та місцевого самоврядування», є завершеною самостійною науковою працею, яка виконана на належному науковому рівні, містить нові науково обґрунтовані результати, що свідчать про її значення для психологічної науки.

Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022, а її авторка Сімоненко О.А. заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Доктор наук з державного управління, доцент,
головний науковий співробітник
відділу методології психосоціальних
і політико-психологічних досліджень
Інституту соціальної та політичної психології
НАПН України Суший О. В.

Підпис Суший О.В. засвідчую.
Заступник директора
з навч.-методичної роботи
Чуйкіна С.І.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 358 «29» 02 2024 р.